

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; СУДОУСТРІЙ; АДВОКАТУРА

DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2023.49.276015>

УДК 342.56

І. В. Бондар, докт. юрид. наук, доцент

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра нотаріального, виконавчого процесу та адвокатури, прокуратури,
судуострою Навчально-наукового інституту права
вул. Володимирська, 60, Київ, 01033, Україна
e-mail: irbond2223@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-9489-963X

Ю. М. Басюк, студент 2 курсу ОР «Магістр»

Навчально-науковий інститут права
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
вул. Володимирська, 60, Київ, 01033, Україна
e-mail: yuriybasuk@gmail.com
ORCID ID: 0009-0001-5341-9740

АДВОКАТСЬКА ТАЄМНИЦЯ ЯК ГАРАНТІЯ КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ АДВОКАТА З КЛІЄНТОМ

У статті висвітлюються питання щодо застосування принципу конфіденційності адвокатської діяльності як одного з найбільш важливих принципів адвокатської професії. Конфіденційність адвокатської діяльності полягає, насамперед, у гарантуванні конфіденційності спілкування адвоката із клієнтом. Таке спілкування є особливим за своєю природою та відображає соціальне призначення адвокатури у громадянському суспільстві демократичної держави.

У статті визначено, що у нормативно-правовому регулюванні адвокатської діяльності принцип конфіденційності спілкування адвоката із клієнтом розкривається через поняття адвокатської таємниці. Адвокатська таємниця є видом професійних таємниць. Її призначенням є нерозголошення відомостей, що стали відомі адвокатуві внаслідок звернення до нього клієнта, і сам факт такого звернення. Вказана інформація у своїй сукупності складає предмет адвокатської таємниці.

У статті доведено, що адвокатська таємниця не є абсолютною категорією та має свої об'єктивно визнані законодавцем межі. В сучасних умовах такі межі мають бути доповнені та деталізовані. Тим не менше у наукових колах точаться дискусії щодо характеру і природи адвокатської таємниці як гарантії конфіденційного спілкування адвоката із клієнтом.

У статті констатується, що випадки порушення адвокатами принципу конфіденційності адвокатської діяльності є непоодинокими. Випадки розголошення адвокатом відомостей, що становлять предмет адвокатської таємниці, негативно відображаються на адвокатурі загалом. Такі випадки мають бути мінімізовані. За вчинення розголошення відомостей, які становлять предмет адвокатської таємниці, адвокат має неминуче притягуватись до дисциплінарної відповідальності.

У статті запропоновано заходи із посилення контролю за дотриманням адвокатами принципу конфіденційності спілкування з клієнтом шляхом забезпечення достатніх та належних умов зберігання інформації, що становить предмет адвокатської таємниці.

Ключові слова: адвокатська таємниця, гарантії адвокатської діяльності, адвокатська етика, відносини адвоката з клієнтом.

Постановка проблеми. Взаємовідносини адвоката з клієнтом мали і мають особливий характер. Нетиповість та своєрідність таких взаємовідносин пояснюється особливою соціально-правовою природою адвокатської діяльності як такої. Відповідно, особливу природу має й спілкування адвоката з клієнтом. Таке спілкування не може відбуватися публічно з огляду на передумови та причини звернення особи за правничою допомогою до адвоката. Збереження у таємниці відомостей, які стали відомі адвокату в результаті звернення до нього клієнта, слугує гарантією як для адвоката, так і для клієнта, забезпечуючи приватність такого спілкування. Така гарантія знайшла своє відображення у доктрині та законодавстві під назвою «адвокатська таємниця». Визнання науковцями та законодавцем адвокатської таємниці як гарантії, беззаперечно свідчить про демократичний шлях розвитку адвокатури в Україні та дотримання вимог міжнародних стандартів. Проте непоодинокими є випадки, коли вказана гарантія порушується, неправильно тлумачиться або взагалі не забезпечується, що негативно відображається на взаємовідносинах адвокат-клієнт та адвокатури в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливі питання досліджуваної проблеми розглядалися в багатьох працях таких вітчизняних науковців, як М. І. Бажанов, Н. М. Бакаянова, Й. Л. Бронз, Т. Б. Вільчик, В. В. Заборовський, С. О. Іваницький, Є. О. Колдов, В. О. Коломійчук, Л. В. Крупнова, Д. В. Кухнюк, А. Г. Кучеренка, А. С. Лазаренко, С. І. Маркін, О. І. Марочкін, Ю. С. Пилипенко, М. М. Погорецький, Н. А. Подольний, А. М. Пшуков, В. М. Трофименко, І. Л. Трунов, В. І. Ямковий, О. Г. Яновська тощо. Вагому роль відіграють наукові дослідження, що здійснюються міжнародними інституціями, такими як Міжнародна асоціація адвокатів (ІВА), Рада адвокатів та юридичних товариств Європи (ССВЕ) тощо. Водночас, не применшуючи значення цих та величезної кількості інших досліджень, зазначимо, що сьогодні дискусійними залишаються окремі аспекти адвокатської таємниці як гарантії конфіденційного спілкування адвоката з клієнтом. В умовах глобалізації та інформатизації всіх сфер життя постають нові виклики, зокрема й до професійної адвокатської діяльності.

Метою статті є дослідження особливостей правового забезпечення конфіденційності спілкування адвоката із клієнтом за допомогою адвокатської таємниці, виявлення наявних проблем у досліджуваній сфері та запропонувати шляхи вдосконалення нормативно-правового регулювання адвокатської таємниці як гарантії конфіденційного спілкування адвоката із клієнтом, зокрема за допомогою Правил адвокатської етики.

Виклад основного матеріалу. Адвокатська професія за своїм призначенням є унікальною серед інших правничих спеціальностей. Адвокатська діяльність є найбільш наближеною до суспільства загалом та до кожного окремого його представника, який має потребу в отриманні професійної правової допомоги. Основним і безпосереднім завданням кожного адвоката є допомогти та вирішити про-

блему клієнта, забезпечити його право. З іншого боку, адвокатура є невід'ємною ланкою системи правосуддя та виконує функції покладені на неї державою.

Факт звернення особи до адвоката та відомості, які клієнт повідомив адвокату, мають залишатися в таємниці. Необхідність конфіденційності такого спілкування пояснюється декількома причинами:

1) В абсолютній більшості випадків клієнт звертається до адвоката тоді, коли його право порушується, не визнається або оспорується. Простіше кажучи, клієнт знаходиться в дещо не вигідному положенні та потребує допомоги. Розголошення таких відомостей може відобразитись на репутації клієнта або іншим чином нашкодити йому. Навіть в тому випадку, коли особа звертається до адвоката, не маючи проблем із правом, – потрібно отримати юридичну консультацію з певного питання тощо, розголошення таких фактів може ускладнити або унеможливити досягнення мети, яку переслідує клієнт.

2) Конфіденційність спілкування адвоката з клієнтом сприяє утвердженню довіри та взаєморозуміння між ними. Ефективність наданої адвокатом професійної правової допомоги нівелюється, якщо між ним і клієнтом не досягнуто взаєморозуміння та не встановлено довіри. У той же час, клієнт має бути впевнений у тому, що поділившись з адвокатом своїми проблемами у повному обсязі, він отримає кваліфіковану та результативну правничу допомогу, що вирішить те питання, яке змусило клієнта звернутися до адвоката.

3) Таємниця предмету і факту спілкування адвоката з клієнтом забезпечує невтручання третіх та заінтересованих осіб у взаємовідносини адвокат-клієнт, адже таке втручання може носити корисливий приватний інтерес та погіршувати якість правничої допомоги, яку надає адвокат.

Законодавець врахував необхідність збереження в таємниці спілкування адвоката із клієнтом, передбачивши у ч. 1 ст. 4 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [1], що одним із принципів здійснення адвокатської діяльності є конфіденційність.

В узагальненому вигляді принцип конфіденційності можна сформулювати таким чином: адвокат повинен зберігати всю інформацію, яка стала йому відома із перших моментів спілкування із клієнтом, інформацію, що стосується обставин і фактів, повідомлених клієнтом або таких, що стали відомі адвокату у зв'язку із виконанням доручення, а також сам факт звернення до нього клієнта, і не повинен розголошувати таку інформацію без згоди клієнта, а також, якщо це буде потрібно на підставі закону [2].

Таким чином, не може виникнути заперечень стосовно того, що вже зі знайомства має бути гарантована конфіденційність спілкування адвоката з клієнтом. Конфіденційність такого спілкування має бути забезпечена у будь-якому випадку – навіть якщо за результатами знайомства та обговорення суті доручення клієнта не відбулося укладення договору про надання правової допомоги з об'єктивних та суб'єктивних причин.

Виступаючи втіленням загального принципу конфіденційності адвокатської діяльності адвокатська таємниця, на нашу думку, відіграє роль реальної правової гарантії конфіденційного спілкування адвоката з клієнтом. Законодавець не надає легального визначення поняттю адвокатської таємниці, визначаючи лише її предмет. Предмет адвокатської таємниці складає вся інформація, що стала ві-

дома адвокатуві внаслідок звернення до нього клієнта – від його персональних даних до узгодженої правової позиції. Адвокатська таємниця за своєю сутністю мало чим відрізняється від інших професійних таємниць: нотаріальної таємниці, таємниці виконавчого провадження, банківської таємниці, комерційної таємниці тощо, однак вирізняється особливостями, зумовленими професійною діяльністю адвоката.

Адвокатська таємниця матеріалізує у правовому вимірі принцип конфіденційності та сприяє його правильному тлумаченню і застосуванню адвокатами та іншими особами, на яких вона поширюється, – помічником і стажистом адвоката. Закріплюючи поняття та предмет адвокатської таємниці, законодавець ще раз підкреслює важливість конфіденційного спілкування адвоката із клієнтом.

Адвокатська таємниця як різновид професійної таємниці є необхідною умовою існування незаангажованої, якісної адвокатури, процесуальною гарантією дотримання принципу змагальності під час судового розгляду справи. Потреба досягнення цих завдань зумовила наявність ряду специфічних рис, які властиві адвокатській таємниці як правовому явищу. Адвокатська таємниця виникає у сфері професійної діяльності адвоката як консультанта, представника фізичних та юридичних осіб із правових питань. Тобто підставою віднесення певних відомостей до адвокатської таємниці є професія, правовий статус суб'єкта адвокатської діяльності, який отримує (дізнається) конфіденційну інформацію в процесі виконання своєї роботи із захисту законних прав та інтересів клієнта [3].

Тобто науковці підтверджують, що адвокатська діяльність за своєю природою має здійснюватися конфіденційно, а тому значення адвокатської таємниці не можна применшувати та нівелювати, оскільки таким чином шкода спричиняється авторитету адвокатури у демократичному суспільстві. Збереження адвокатської таємниці є обов'язком адвоката і такий обов'язок є безстроковим.

Межі адвокатської таємниці є предметом багатьох тривалих дискусій. Деякі науковці (А. Г. Кучерена, І. Л. Трунов, О. Г. Яновська) вважають, що адвокатська таємниця є абсолютним поняттям і не може мати жодних меж. На їхню думку, встановлення будь-яких меж адвокатській таємниці нівелює саму ідею конфіденційності спілкування адвоката із клієнтом, оскільки до таких меж можна пристосуватися і знайти можливість розголосити відомості, що насправді повинні зберігатися у таємниці.

Інші науковці (М. І. Бажанов, Ю. С. Пилипенко, Н. А. Подольний, А. М. Пшук) стверджують та наполягають, що адвокатська таємниця може і повинна мати межі з огляду на національну безпеку. Інакше кажучи, інтереси національної безпеки мають стояти вище за інтереси окремо взятої особи. Особливо гостро це питання постає в сучасних умовах – в умовах ведення активних бойових дій та введення правового режиму воєнного стану на всій території України.

Варто зазначити, що законодавець у профільному законі передбачив деякі межі адвокатської таємниці. Так, не вважається порушенням адвокатської таємниці подання адвокатом інформації до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, та держателю Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та гро-

мадських формувань. Варто вказати, що закріплюючи таку норму, законодавець наділяє адвоката правом, а не обов'язком щодо повідомлення такого роду інформації уповноваженому суб'єктові. Презюмується, що адвокат повинен самостійно вирішити питання повідомлення відповідної інформації уповноваженому суб'єктові, спираючись на значення та достовірність такої інформації, а також враховуючи позицію адвокатської спільноти з цього приводу.

Вважаємо, що така позиція законодавця підкреслює незалежність та самостійність інституту адвокатури у громадянському суспільстві демократичної держави. Так, вказана норма надає певну дискрецію адвокатській спільноті загалом та кожному окремо взятому адвокату щодо вирішення питання, чи слід розкривати адвокатську таємницю у таких випадках. Національній асоціації адвокатів України доцільно розробити відповідні рекомендації для узагальнення відповідної практики та сприяння утвердженню уніфікованого підходу до вирішення подібного роду дилем адвокатом.

Як бачимо, законодавець приймає позицію тих науковців, які наполягають на існуванні певних меж у адвокатській таємниці як гарантії конфіденційного спілкування адвоката із клієнтом. В умовах європейської та євроатлантичної інтеграції України питання боротьби з корупцією стоїть на першому місці серед завдань для українського законодавця, тому такий підхід, на нашу думку, є обґрунтованим, виваженим та мотивованим.

Інші групи кримінальних правопорушень (передусім проти життя і здоров'я особи) також мають бути проаналізовані на предмет доцільності збереження адвокатської таємниці щодо відомостей, які стосуються таких кримінальних правопорушень. Законодавець за підтримки науковців має віднайти розумний баланс між необхідністю збереження конфіденційності спілкування адвоката із клієнтом та суспільною необхідністю повідомлення про окремі види кримінальних правопорушень з метою запобігання таким кримінальним правопорушенням.

Враховуючи вищевикладене та сьогоднішні реалії, можемо зробити проміжний висновок, що законодавцеві слід продовжити роботу у цьому напрямі, встановлюючи межі адвокатської таємниці й в інших випадках. Так, коли Україна щодня бореться за свої незалежність, суверенітет та територіальну цілісність, поширення адвокатської таємниці на відомості, які стосуються готування до вчинення або безпосередньо вчинення кримінальних правопорушень проти національної безпеки України, проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, видається найбільш абсурдним та нелогічним.

За аналогією із логікою законодавця щодо надання адвокатуві права розкрити адвокатську таємницю, якщо її предмет становлять відомості щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, слід закріпити на законодавчому рівні, що розголошення адвокатом відомостей, що стосуються готування до вчинення або безпосередньо вчинення кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи, проти національної безпеки України, проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку не є порушенням адвокатської таємниці та не може бути підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної, адміністративної або кримінальної відповідальності. Зазначені новації, на нашу думку, повністю відповідатимуть положенням

Рекомендації Комітету Міністрів державам-членам про свободу професійної діяльності адвокатів № R (2000) 21 від 25.10.2000, яка з-поміж іншого вказує на таке: «Адвокатам належить зберігати професійну таємницю відповідно до національних законів, підзаконних актів і професійних стандартів. Будь-яке порушення професійної таємниці без згоди клієнта має підлягати належним санкціям ... Слід вживати всіх необхідних заходів для забезпечення додержання конфіденційності відносин між адвокатом і його клієнтом. Винятки з цього принципу можна дозволяти, лише якщо вони сумісні з принципом верховенства права» [4].

В Україні визнається і діє принцип верховенства права, який можна найбільш загально охарактеризувати так: людина, її життя та здоров'я, честь та гідність визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Відповідно, у нашій реальності можливі випадки, коли інтереси держави, суспільства або навіть окремої особи є вищими за інтереси особи, яка звернулася до адвоката за правничою допомогою. Відповідно, законодавцеві й адвокатській спільноті слід приділити максимальну увагу таким випадкам і відповідним чином врегулювати їх.

Перераховані обставини та факти є винятком із загального правила щодо необхідності збереження адвокатської таємниці як гарантії конфіденційного спілкування адвоката із клієнтом і підтверджують дію принципу верховенства права у всіх сферах правової системи України та повністю узгоджуються із міжнародними стандартами.

Адвокатська таємниця однозначно не є абсолютним поняттям. Це підтверджується також і тим, що інформація та документи можуть втратити статус адвокатської таємниці за згодою клієнта, що викладена у її письмовій заяві. Тобто адвокат має право звернутися до свого клієнта з проханням щодо розголошення окремих відомостей, що становлять предмет адвокатської таємниці. Адвокат може пояснити об'єктивну необхідність такого розголошення та мотивувати своє прохання переліком об'єктивних і суб'єктивних факторів. Клієнт може погодитись або не погодитись на таку пропозицію. Вказане свідчить про певну диспозитивність правового регулювання режиму адвокатської таємниці. При чому адвокат може розголосити не всі відомості, що становлять предмет адвокатської таємниці із певним клієнтом, а лише окрему частину таких відомостей, обґрунтовуючи перед клієнтом необхідність такого розголошення. Крім того, адвокат з клієнтом можуть домовитися про особливості такого розголошення з метою якомога забезпечення інтересів обох (нерозголошення персональних даних тощо). Зазначене сприяє гарантуванню конфіденційного спілкування адвоката із клієнтом. Тим не менше, з аналізу законодавства вбачається, що законодавець свідомо допускає, що будь-яка інформація, що є предметом адвокатської таємниці, може втратити такий статус за домовленістю між адвокатом і клієнтом.

За допомогою аргументації було доведено, що адвокатська таємниця як гарантія конфіденційного спілкування адвоката із клієнтом об'єктивно має свої межі. Тим не менше, ми презюмуємо, що в абсолютній більшості випадків адвокатська таємниця не може бути розголошена, оскільки межі адвокатської таємниці є досить широкими, а винятки зустрічаються досить рідко і є сукупністю відверто складних обставин і юридичних фактів, які мають бути неспростовними.

На практиці ж, на жаль, досить часто трапляються випадки, коли адвокати розголошують відомості, що становлять предмет адвокатської таємниці, за від-

сутності будь-яких підстав для такого розголошення. Непоодинокими є випадки, коли таке розголошення відбувається навіть несвідомо. Здебільшого, таке розголошення не носить корисливого характеру, не призводить до покращення матеріального стану адвоката та навіть не шкодить його клієнтові, який часто навіть не знає про таке розголошення. Найбільш поширеним розголошення адвокатом предмету адвокатської таємниці відбувається під час спілкування із родиною, друзями, близькими, колегами. Таке розголошення, на перший погляд, не має негативних наслідків та взагалі ніяк не проявляється. Проте, на нашу думку, такі дії адвоката можуть призвести до спричинення шкоди авторитетові адвокатури загалом та окремого адвоката зокрема. З огляду на соціально-психологічну природу людини, розповсюдження відомостей, що становлять предмет адвокатської таємниці, у відкладеній перспективі може піддавати сумніву професіоналізм та компетенцію адвоката, а також незалежність та незаангажованість адвокатури. Такі наслідки у своїй сукупності сприятимуть погіршенню сприйняття адвокатури суспільством.

На нашу думку, адвокатська спільнота самостійно має здійснювати ефективний та достатній контроль за дотриманням адвокатом принципу конфіденційності. Розголошення відомостей, що становлять предмет адвокатської таємниці, визнано законодавцем та адвокатською спільнотою дисциплінарним проступком, що є прямою фактичною підставою дисциплінарної відповідальності адвоката. Необхідно обов'язково зазначити, що вчинення адвокатом дисциплінарного проступку у вигляді розголошення відомостей, що становлять предмет адвокатської таємниці, без письмової згоди клієнта обов'язково має тягнути за собою накладення на адвоката дисциплінарного стягнення – незалежно від того, чи спричинило таке розголошення настання певних негативних наслідків для клієнта.

Як впливає з положень законодавства та ст. ст. 10, 22, 34, 35, 55, 60 Правил адвокатської етики [5], адвокат зобов'язаний створити належні умови зберігання документів та інформації, переданих йому клієнтом, адвокатських досьє та інших матеріалів, що перебувають у його розпорядженні й містять адвокатську таємницю. Станом на сьогодні контроль за забезпеченням адвокатом режиму адвокатської таємниці на відповідну інформацію взагалі не здійснюється. З цього приводу, на нашу думку, слід запозичити досвід контролю за діяльністю приватних нотаріусів і приватних виконавців. Так, слід розробити положення, за допомогою якого, в загальному, роз'яснити яким чином адвокат може забезпечити збереження адвокатської таємниці. Органи адвокатського самоврядування мають бути наділені правом перевіряти забезпечення умов для збереження адвокатської таємниці. Особливо гостро це питання постає у тому випадку, якщо адвокат не має окремого кабінету, а здійснює свою діяльність у кабінеті з іншими адвокатами або у себе вдома. У таких випадках збереження адвокатської таємниці як гарантії конфіденційного спілкування адвоката із клієнтом ставиться під загрозу, що є неприпустимим, оскільки негативно відображається на ефективності та результативності професійної адвокатської діяльності.

Висновки і пропозиції. Конфіденційність спілкування адвоката із клієнтом є одним з основоположних принципів адвокатської діяльності. Дотримання принципу конфіденційності є необхідною і найважливішою передумовою довірчих відносин між адвокатом і клієнтом, без яких є неможливим належне надан-

ня правової допомоги, здійснення захисту та представництва. Це пояснюється соціально-правовою природою взаємовідносин адвокат-клієнт.

Нормативно-правовим вираженням принципу конфіденційності адвокатської діяльності є адвокатська таємниця як гарантія того, що всі відомості, які стали відомі адвокатуві внаслідок звернення до нього клієнта, та сам факт такого звернення не можуть бути розголошені. Відповідно, такі відомості та факти становлять предмет адвокатської таємниці яка охороняється законом. Проте адвокатська таємниця не є абсолютним поняттям. Законодавець передбачає окремі випадки, коли розголошення таких відомостей не є порушенням адвокатської таємниці. У сучасних умовах назріла необхідність доповнити перелік таких випадків.

Випадки розголошення адвокатами адвокатської таємниці сьогодні не є поодинокими, у зв'язку із цим адвокатській спільноті слід здійснювати більш ретельний контроль за дотриманням принципу конфіденційності адвокатської діяльності, шляхом вироблення відповідних додаткових вимог до адвокатів. Розголошення адвокатом відомостей, що становлять предмет адвокатської таємниці, без належної правової підстави та без згоди клієнтом є дисциплінарним проступком і має тягнути за собою накладення на адвоката дисциплінарного стягнення незалежно від того, чи настали внаслідок такого розголошення негативні наслідки для клієнта.

Список використаної літератури

---

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <http://surl.li/bvzhp>.
2. Насадюк О. С. Неабсолютна таємниця. *Український адвокат*. 2013. № 10 (38). С. 36.
3. Маркін С. І. Адвокатська таємниця як елемент системи професійної таємниці. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. Спецвипуск. С. 99.
4. Рекомендація № R (2000) 21 Комітету Міністрів державам-членам про свободу професійної діяльності адвокатів: Ухвалено Комітетом Міністрів Ради Європи на 727 засіданні заступників міністрів 25.10.2000 р. URL: <http://surl.li/ftteg>.
5. Правила адвокатської етики : затверджені Звітньо-виборним з'їздом адвокатів 09.06.2017 р., зі змінами, затвердженими З'їздом адвокатів України 15.02.2019 р. URL: <http://surl.li/bvzhu>.

References

---

1. On advocacy and advocacy: Law of Ukraine dated 07/05/2012. No. 5076-VI. URL: <http://surl.li/bvzhp>. [in Ukrainian].
2. Nasadyuk O. S. (2013). Non-absolute secret. *Ukrainian lawyer*. No. 10 (38). P. 36. [in Ukrainian].
3. Markin S. I. (2019). Lawyer's secrecy as an element of the system of professional secrecy. *Actual problems of domestic jurisprudence*. Special issue. P. 99. [in Ukrainian].
4. Recommendation No. R (2000) 21 of the Committee of Ministers to member states on the freedom of professional activity of lawyers: Adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe at the 727th meeting of deputy ministers on 10.25.2000. URL: <http://surl.li/ftteg>. [in Ukrainian].
5. Rules of lawyer ethics: approved by the Reporting and Electoral Congress of Lawyers on June 9, 2017, with changes approved by the Congress of Lawyers of Ukraine on February 15, 2019. URL: <http://surl.li/bvzhu>. [in Ukrainian].

Стаття надійшла 15.03.2023 р.

I. V. Bondar, Doctor of Law, Associate Professor
Taras Shevchenko Kyiv National University
the Department of Notarial, Executive Process and Advocacy, Prosecutor's Office
Judiciary of the Educational and Scientific Institute of Law
St. Volodymyrska, 60, Kyiv, 01033, Ukraine
e-mail: irbond2223@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-9489-963X

Yu. M. Basyuk, student 2nd year of the Master's program
of the Educational and Scientific Institute of Law
Taras Shevchenko Kyiv National University
St. Volodymyrska, 60, Kyiv, 01033, Ukraine
e-mail: yuriybasuk@gmail.com
ORCID ID: 0009-0001-5341-9740

LAWYER SECRECY AS A GUARANTEE OF CONFIDENTIAL COMMUNICATION OF THE LAWYER WITH THE CLIENT

Summary

The article examines issues related to the application of the principle of confidentiality of advocacy as one of the most important principles of the advocacy profession. The confidentiality of advocacy consists primarily in guaranteeing the confidentiality of the lawyer's communication with the client. Such communication is special in nature and reflects the social purpose of advocacy in the civil society of a democratic state.

The article defines that the principle of confidentiality of the lawyer's communication with the client is revealed through the concept of lawyer's secrecy in the regulatory legal regulation of the lawyer's activity. Lawyer secrecy is a type of professional secrecy. Its purpose is the non-disclosure of information that became known to the lawyer as a result of the client's appeal to him, and the very fact of such an appeal. The specified information in its totality constitutes the subject of attorney's secrecy.

The article proves that lawyer secrecy is not an absolute category and has its limits objectively recognized by the legislator. In modern conditions, such boundaries should be supplemented and detailed. Nevertheless, there are discussions in scientific circles about the character and nature of attorney's secrecy as a guarantee of confidential communication between a lawyer and a client.

The article states that the cases of violation by lawyers of the principle of confidentiality of lawyer's activity are not isolated. Cases of disclosure by a lawyer of information that is the subject of lawyer's secrecy have a negative impact on the legal profession in general. Such cases should be minimized. For the act of disclosing information that is the subject of attorney's secrets, the attorney must inevitably be subject to disciplinary liability.

The article proposes measures to strengthen control over lawyers' observance of the principle of confidentiality of communication with the client by ensuring sufficient and proper conditions for storing information that is the subject of attorney's secrecy.

Keywords: lawyer secrecy, guarantees of lawyer's activity, lawyer's ethics, lawyer's relationship with the client.